

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 83/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Povožnícka 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 Listiny základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Povožnícka 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie č. 1“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie č. 2“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľke je vedené väzobné trestné stíhanie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, v rámci ktorého bola sťažovateľka vzatá do väzby namietaným uznesením č. 1, a to z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom jej väzba nebola okresným súdom nahradená ponúknutým písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ani dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. O sťažnosti sťažovateľky, ktorú proti namietanému prvostupňovému uzneseniu okresného súdu podala, rozhodol krajský súd namietaným uznesením č. 2, ktorým jej sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka argumentuje, že okresný súd, ako aj krajský súd sa v namietanom uznesení č. 1 a namietanom uznesení č. 2 nedostatočným spôsobom zaoberali najmä splnením prvej materiálnej podmienky väzby vyplývajúcej z ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku, a to dôvodnosťou vedeného trestného stíhania voči jej osobe, ktorá je *conditio sine qua non* vo vzťahu k jej vzatiu do väzby, ako aj vo vzťahu k celému ďalšiemu trvaniu jej väzobného stíhania. Podľa jej argumentácie rovnako nedošlo k riadnemu odôvodneniu rozhodnutia okresného súdu o jej vzatí do väzby, a taktiež rozhodnutia krajského súdu, ktorým bola jej sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby ako nedôvodná zamietnutá. Vo vzťahu k materiálnym podmienkam väzby sťažovateľka ďalej uvádza: „*Náležitosti odôvodnenia uznesenia o väzbe upravuje ustanovenie § 72 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku, podľa ktorého sa uznesenie o vzatí do väzby musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami, o ktoré sa výrok opiera, čo znamená opísanie konania, skutočností alebo okolností, z ktorých súd. resp. sudca pre prípravné konanie dospel k záveru, že je daný niektorý z väzobných dôvodov.*“ K tomu podľa názoru sťažovateľky v rámci rozhodovania okresného súdu a krajského súdu o jej väzbe nedošlo, keďže konajúce súdy skutkové okolnosti dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vo svojich rozhodnutiach riadne a zákonným spôsobom nezdôvodnili.

4. V ďalšom bode ústavnej sťažnosti sťažovateľka prezentuje tvrdenie, že o jej väzbe nerozhodoval nezávislý a nestranný súd, keďže prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Júlie Vestenickej pri informatívnom výsluchu o väzbe pred sudkyňou pre prípravné konanie okresného súdu 26. septembra 2019 vzniesla námietku zaujatosti voči celému okresnému súdu, ako aj krajskému súdu, ktorú odôvodňovala prostredníctvom predchádzajúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Ndt 16/2016 zo 7. júla 2016, ktorým došlo k odňatiu inej trestnej veci sťažovateľky týmto súdom. Podľa argumentácie sťažovateľky v uvedenom smere „*Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť (III. ÚS 47/05). Z toho hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadrí v tom zmysle, že sa vnútorne necíti alebo cíti byť zaujatý.*

Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosť na jeho nestrannosť v očiach strán a verejnosti. Z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru možno nestrannosť posudzovať na základe dvoch rôznych prístupov. Možno rozlišovať subjektívny prístup, pri ktorom sa skúma skôr myseľ sudcu, teda to, čo si sudca v danej situácii myslel vo svojom vnútornom fóre. a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola vylúčená každá pochybnosť o jeho nestrannosti.“.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej veci na ďalšie konanie rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 listiny uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019 a uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019, predmetné uznesenie okresného súdu a predmetné uznesenie krajského súdu zrušil a priznal tiež sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie vo výške 6 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 415,51 €.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 listiny uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019, ktorým bola vzatá do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť uplatnená proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu.

K namietanému uzneseniu okresného súdu z 26. septembra 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tp 129/19

11. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou, listinou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

12. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode tohto uznesenia, vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019 ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok, zakotvujúci inštitút sťažnosti, poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľka disponovala možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využila. Ochranu jej základným právam zaručeným ústavou, listinou a právom zaručenému dohovorom, ktorých porušenie sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd v rámci inštančného konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľky uplatnené proti namietanému uzneseniu č. 1 okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému uzneseniu krajského súdu z 10. októbra 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 55/2019

13. Judikatúra ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú považuje takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje aj právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru [obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018 (ktorého porušenie však sťažovateľka v podanej sťažnosti nenamietala)].

15. Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode (a nie všeobecné ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu) (porovnaj napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva zaručeného v čl. 17

ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (porovnaj napr. I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013, III. ÚS 271/07, IV. ÚS 361/09).

16. V neposlednom rade z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd, rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, sa musí adekvátne a preskúmateľne vyrovnáť s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (porovnaj III. ÚS 135/04, III. ÚS 466/2010), a taktiež z odôvodnenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými podstatnými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti uviedol (porovnaj III. ÚS 34/07, IV. ÚS 230/2011). Obsah a rozsah ústavnej ochrany osobnej slobody poskytovanej jednotlivcom prostredníctvom súčasne namietaného čl. 8 listiny je v podstate zhodný so základným právom na osobnú slobodu garantovaným čl. 17 ústavy, a preto nie je potrebné mu v ďalšom odôvodnení uznesenia venovať osobitnú pozornosť.

17. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

18. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti proti uzneseniu o jej vzatí do väzby) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, a taktiež či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

19. Súдне preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

20. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 14 až 19 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu vyplývajúceho z čl. 17 ústavy, čl. 8 listiny, a taktiež vo vzťahu k namietanému nedostatočnému odôvodneniu namietaného uznesenia krajského súdu, ktorým podľa názoru sťažovateľky malo dôjsť k porušeniu práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ústavy, ako aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného prostredníctvom čl. 6 dohovoru.

21. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového uznesenia okresného súdu (právny

názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. sp. zn. IV. ÚS 350/09) a zistil, že okresný súd svoj záver o vzatí sťažovateľky do väzby odôvodnil nasledujúcimi skutkovými okolnosťami a z nich plynúcimi právnymi závermi.

22. Dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľky ako prvú z dvoch materiálnych podmienok väzby odôvodnila sudkyňa pre prípravné konanie okresného súdu najmä výpoveďami svedkov – poškodených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], z ktorých „*vyplývajú skutočnosti, popísané v skutkových vetách uznesenia o vznesení obvinenia, a to že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo večerných hodinách dňa 20. 06. 2019 prišli do obce [REDAKOVANÉ] k domu č. [REDAKOVANÉ] vošli do dvora a tu [REDAKOVANÉ] pod hrozbou násilia žiadala od poškodeného [REDAKOVANÉ] vyplatenie peňazí, ktoré mu mala poskytnúť na opravu pneumatiky na nákladnom aute, po poruche vo Francúzsku. Keď odmietol peniaze vrátiť, tak dôrazným hlasom vyslovila, že ak peniaze nevráti, tak ho zničí a dá ho zabiť. Na zdôraznenie svojej žiadosti, vzala zo stola popolník, ktorým sa pokúsila udrieť [REDAKOVANÉ], čomu zabránil jeho otec [REDAKOVANÉ].“ Uvedené skutočnosti okresný súd považoval za preukázané taktiež nepriamymi dôkazmi, a to najmä výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], na ktoré v odôvodnení svojho rozhodnutia o vzatí sťažovateľky do väzby poukazuje. Na s. 7 odôvodnenia uznesenia okresného súdu sudkyňa pre prípravné konanie správne poznamenáva, že zákonné požiadavky pre dôvodnosť trestného stíhania ako prvej materiálnej podmienky vzatia obvineného do väzby (a taktiež celého ďalšieho trvania väzby) nie sú z kvalitatívneho hľadiska totožné s požiadavkami pre uznanie viny páchatel'a trestného činu súdom na hlavnom pojednávaní podľa článku 50 ods. 1 ústavy.*

23. Existenciu dôvodnej obavy z naplnenia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako druhej materiálnej podmienky väzby okresný súd vzhliadal najmä v konaní sťažovateľky a ďalších konkrétnych skutočnostiach, čo skutkovými okolnosťami odôvodnil nasledujúco. Podľa názoru okresného súdu v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľky do väzby existovala dôvodná obava, že sťažovateľka ponechaním

na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti, keďže sa stíhaných skutkov dopustila v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody za svoju predchádzajúcu trestnú činnosť (skúšobná doba predchádzajúceho odsúdenia sťažovateľke uplynie až v roku 2021), pričom ani hrozba nariadenia nepodmienečného trestu odňatia slobody v predmetnej trestnej veci jej nezabránila v páchaní ďalšej protiprávnej činnosti, pre ktorú je momentálne väzobne stíhaná. Od páchania protiprávnej činnosti neodradila sťažovateľku ani tá skutočnosť, že v ďalších jej predchádzajúcich trestných veciach bola sťažovateľke opakovane väzba nahradená, a to či už prijatím písomného sľubu alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka (rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 3 Tp 13/2012 v spojitosti s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 10/2012), pričom probačný dohľad v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, pracovisku Banská Bystrica sp. zn. BB-4 T 18/2016 v čase vzatia sťažovateľky do väzby stále trval. Najmä prostredníctvom uvádzaných konkrétnych skutočností okresný súd odôvodnil existenciu dôvodnej obavy z naplnenia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľkou. Okresný súd dôvody vzatia sťažovateľky do tzv. preventívnej väzby uzavrel tým, že *„Okrem toho obavu, že obvinená bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti v prípade ponechania na slobode, posilňuje aj tá skutočnosť, že obvinená pri náhodnom stretnutí v predajni [REDAKOVANÉ], poškodeného znovu upozorňovala, aby peniaze vrátil, pričom z jej vyjadrenia vyplynulo, že ona nemá obavu ani z policajtov a ani z toho, že poškodený ju oznámil polícii.“*

24. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa v celom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu týkajúcimi sa dôvodnosti vedeného trestného stíhania proti sťažovateľke, ako aj existencie dôvodnej obavy z pokračovania v trestnej činnosti v prípade, ak by sťažovateľka bola vyšetrovaná na slobode. Vo vzťahu k dôvodnosti vedeného trestného stíhania krajský súd poukázal najmä na výpovede svedkov, ale taktiež na zápisnicu z ohliadky miesta činu vrátane príslušnej fotodokumentácie. Vo vzťahu k naplneniu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) krajský súd totožne s okresným súdom vzhliadal dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti, keďže sťažovateľku od páchania protiprávnej činnosti neodradilo ani súčasné plynutie skúšobnej doby jej predchádzajúceho podmieneného odkladu výkonu trestu, a dokonca ani

súbežné plynutie probačného dohľadu v trestnej veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, pracovisku Banská Bystrica sp. zn. BB-4 T 18/2016, v ktorej bola sťažovateľke nahradená práve tzv. preventívna väzba.

25. Vychádzajúc z bodov 21 až 24 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že právne závery krajského súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle všeobecného súdu, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o vzatí sťažovateľky do väzby. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v odôvodnení svojho väzobného rozhodnutia sťažovateľke poskytol náležitú a presvedčivú odpoveď na všetky jej relevantné právne argumenty prezentované v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Ústavný súd dopĺňa, že krajským súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem Trestného poriadku žiadnym spôsobom nepopiera ich účel a zmysel. Má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

26. Ústavný súd sa tak v žiadnom prípade nemôže stotožniť so sťažnostnými námietkami sťažovateľky, a to s jej tvrdením, že sa krajský súd posúdením jej väzobnej veci nezaoberal dostatočne náležite a nezodpovedal jej relevantné sťažnostné námietky. Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa v namietanom uznesení sťažnostnými námietkami sťažovateľky ústavne konformným spôsobom zaoberal a svoje závery k nim podporil logickými argumentmi o splnení formálnych, avšak predovšetkým materiálnych podmienok jej väzobného stíhania. Rovnako sa ústavný súd nestotožňuje s tou časťou argumentácie sťažovateľky, podľa ktorej malo byť jej vzatie do väzby odôvodnené iba abstraktnými a hypotetickými okolnosťami. Z okolností uvedených v bodoch 22 až 24 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva opak, a síce, že odôvodnenie jej vzatia do väzby konajúcimi súdmi je ústavnoprávne udržateľné a podporené konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktoré jasne a zreteľne poukazujú na možnosť pokračovania v trestnej činnosti zo strany sťažovateľky v prípade jej ponechania na slobode.

27. Vychádzajúc zo záverov uvedených v bodoch 15, 25 a 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 17 ústavy a čl. 8 listiny, čl. 46 ústavy a napokon čl. 6 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. V uvedenom smere ústavný súd zdôrazňuje, že väzobným konaním nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru, ktorého porušenie však sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti nenamietala. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESLP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.).

28. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky formulovanej v ústavnej sťažnosti, podľa ktorej o jej väzbe nerozhodoval nezávislý a nestranný súd, keďže táto prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Júlie Vestenickej pri informatívnom výsluchu o väzbe pred sudkyňou pre prípravné konanie okresného súdu 26. septembra 2019 vzniesla námietku zaujatosti voči celému okresnému súdu, ako aj krajskému súdu, ktorú odôvodňovala prostredníctvom predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Ndt 16/2016 zo 7. júla 2016, ktorým došlo k odňatiu inej trestnej veci sťažovateľky týmto súdom, čím podľa jej názoru došlo k porušeniu čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru, ústavný súd uvádza nasledujúce.

29. Opierajúc sa o prílohy, ktoré sťažovateľka pripojila k svojej ústavnej sťažnosti, a to najmä uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndt 26/2019 z 21. októbra 2019, ktorým najvyšší súd rozhodol o neodňatí trestnej veci sťažovateľky okresnému súdu a krajskému súdu, a taktiež uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 56/2019 z 28. októbra 2019, ktorým krajský súd sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie okresného súdu o jej nevylúčení z vykonávania úkonov trestného konania ako nedôvodnú zamietol, ústavný súd k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky, ku ktorému malo dôjsť tým, že o jej väzbe nerozhodoval nezávislý a nestranný súd, uvádza nasledujúce.

30. V predchádzajúcom bode uvedeným uznesením najvyššieho súdu nedošlo k odňatiu trestnej veci sťažovateľky okresnému súdu a krajského súdu, čo najvyšší súd odôvodnil najmä tým, že rozhodnutie o odňatí konkrétnej trestnej veci konajúcemu súdu, resp. konajúcim súdom je rozhodnutie fakultatívnej povahy, čo vyplýva zo zákonnej dikcie § 23 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého *„z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený“*. V ďalšom najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že § 23 ods. 1 Trestného poriadku je zákonnou výnimkou z ustanovenia čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Najvyšší súd odôvodnenie svojho rozhodnutia o neodňatí trestnej veci sťažovateľky okresnému súdu a krajskému súdu uzavrel tým, že dôležitosť odňatia trestnej veci konkrétnemu súdu musí v každom posudzovanom prípade prevyšovať ústavný princíp neodňateľnosti trestnej veci obvineného jeho zákonnému sudcovi, pričom v trestnej veci sťažovateľky k tomu nedošlo. Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil taktiež tým, že ku konkrétnej trestnej veci je vždy potrebné pristupovať osobitne, pričom dôvod pre odňatie trestnej veci sťažovateľky konajúcim súdom nemôže byť v žiadnom prípade odvodený iba zo skutočnosti, že v predchádzajúcich trestných veciach sťažovateľky, ktoré skutkovo a právne nesúvisia s touto trestnou vecou, k nemu došlo (napr. v konaní vedenom pred najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Ndt 16/2016). Vo vzťahu k rozhodnutiu, ktorým došlo k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie okresného súdu o jej nevyhlúčení z vykonávania úkonov trestného konania ako nedôvodnej, je potrebné uviesť, že v jeho odôvodnení krajský súd konštatoval, že obhajobou nebol v námietke zaujatosti prezentovaný žiadny argument, resp. dôkaz, ktorý by sudkyňu pre prípravné konanie okresného súdu vylučoval z vykonávania úkonov trestného konania. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 56/2019 z 28. októbra 2019 ďalej vyplýva, že sudkyňa pre prípravné konanie o svojom nevyhlúčení z vykonávania úkonov trestného konania rozhodla uznesením ešte pred rozhodnutím o vzatí sťažovateľky do väzby, pričom bezprostredne po tomto rozhodnutí postúpila celý spisový materiál najvyššiemu súdu na účel rozhodovania o odňatí veci okresnému súdu a krajskému súdu, keďže o väzbe sťažovateľky bola podľa ustanovenia čl. 17 ods. 3 ústavy povinná rozhodnúť v rámci

prekluzívnych ústavných lehôt, aby nedošlo k prípadnému zmareniu väzobného stíhania sťažovateľky.

31. Nad rámec uvádzaných skutočností však ústavný súd už vo svojej konštantnej judikatúre zdôraznil, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodnutím o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani čl. 6 ods. 1 dohovoru (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, právo na spravodlivý proces), keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 622/2016).

32. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 147/2019).

33. Vo vzťahu ku skutočnosti, že podľa názoru sťažovateľky o jej väzbe nerozhodoval nezávislý a nestranný súd, ústavný súd vychádzajúc zo záverov uvedených v bode 28 až 32 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavnú sťažnosť sťažovateľky posúdil aj v tejto časti namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ústavy a napokon čl. 6 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

34. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

35. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľky potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu